సంకెళ్ళు

చదువుతున్న పుస్తకాన్ని విసుగ్గా పక్కన పడేసింది అన్నపూర్ణ. ఈ కథలు, వ్యాసాలు రాసే వాళ్ళు స్త్రీ తాలూకు అతి ముఖ్యమైన సమస్యల్నెంత ప్రక్కదారి పట్టిస్తున్నారు! కాస్త స్వేచ్ఛగా ఆలోచించే స్త్రీలకు బ్రెయిన్ వాష్ చేసి పథకం ప్రకారం మరిన్ని సంకెళ్ళను తగిలించాలని చూస్తున్నారు. స్త్రీ స్వేచ్ఛ, స్వావలంబన, బాహ్య జీవితం కుటుంబ విచ్ఛిత్తికి దారితీస్తాయి కాబట్టి అలాంటి దుష్పరిణామాన్ని నివారించడానికి స్త్రీలు ఇంటికే పరిమితమవ్వాలని ఎంత తెగింపుతో రాస్తున్నారు!..... మనసంతా చికాగ్గా అనిపించి బుక్‌షెల్ఫ్‌లో పుస్తకాలను తీసి సర్దుతూ మరిచిపోవడానికి ప్రయత్నించింది.

పుస్తకాలు సర్ది సోఫాలో వాలిన అన్నపూర్ణకు అలసటగా వుంది. అలసట! అవును తీవ్రమైన అలసట. కాని ఇది ఓటమితో కూడిన అలసట కాదు. నిర్విరామ పోరాటంతో వచ్చిన అలసట. ఉనికి కోసం పోరాటం, బ్రతుకు కోసం పోరాటం. తిండికోసం పోరాటం, చదువు కోసం పోరాటం, గౌరవం కోసం పోరాటంతో వచ్చిన అలసట.

అలా పోరాటం చేస్తూనే సాగిన తన జీవితానికి పెద్ద మలుపు పెళ్ళి. సినిమాలు, సాహిత్యం కలిసి సృష్టిస్తున్న పిచ్చి కలలు, వెర్రి సెంటిమెంట్స్ మాయాజాలానికి దూరంగా వున్న తను వివాహం గురించి, భర్త గురించి పెద్దగా మధుర స్వప్నాల్నేమీ కనలేదు, ఊహాలోకంలో విహరించనూ లేదు. తనకు ఊహ తెలిసినప్పటి నుండి తన తండ్రితో సహా అనేక మంది భర్తల్ని చూస్తూంది. వాళ్ళ మనస్తత్వాలు వేరు వేరుగా వుండొచ్చు. కానీ భార్య విషయంలో కొంచెం హెచ్చు తగ్గుల్తో వారి భావాలొకటే. అందుకు భిన్నంగా తన భర్త వుంటాడని తను అనుకోలేదు. కాని భిన్నంగా వుంటే బాగుండుననే వెర్రి ఆశ ఏమూలో దాగుండి వుంటుంది. అందుకే ప్రతి విషయాన్ని తర్కించి, ప్రశ్నించి, సబబుగా అనిపిస్తేనే ఆచరించే తనను సురేష్ కఠినంగా కసిరినప్పుడు చిన్నబుచ్చుకుంది.

"నువ్వేదో ఆకాశం నుండి ఊడిపడ్డట్టు ప్రవర్తించకు. మీ అమ్మను, మా అమ్మను చూసైనా నేర్చుకో ఆడదెలావుండాలో!" కఠినంగా అంటున్న అతని వంక విస్తుపోయి చూచింది తను. నిండా ఇరవై అయిదేళ్ళు లేని ఇతనిలో ఇంత కాఠిన్యం, స్త్రీల పట్ల ఇంత చులకన!! ఆధునిక తరానికి చెందిన ఇతను భౌతికంగా ఆధునిక ఫాషన్లను అనుసరిస్తున్నాడు కానీ ఆధునిక భావాల్ని పెంపొందించు కోలేకపోతున్నాడు.

"అమ్మలా, అత్తయ్యలా నేనెలావుంటాను? మనది కొత్త తరం. మనకు కొత్త భావాలుడాలి. కొత్త ఆలోచనలుండాలి" అతని కాఠిన్యానికి మనసు నొచ్చుకున్నా తెచ్చి పెట్టుకున్న గాంభీర్యంతో అంది తను.

అతని ముఖంలోని అప్రసన్నతను చూచి దిగులుగా వుంది తనకు. కాని అతని ఆజ్ఞప్రకారం నోరెత్తకుండా పడివుండడం తన స్వభావానికి విరుద్ధం. తమ జీవితమంతా ముందుంది. ఇతని భావాల్తో రాజీ పడి బ్రతకడమంటే తను జీవచ్ఛవంలా మిగలడమే. జీవితాంతం ఇతని పెత్తనాన్ని సహిస్తూ బ్రతకాలనే ఊహే దుస్సహంగా వుంది... కాదు. తను అతని భావాల్లోని పొరపాటును ఎత్తి

చూపి మంచి మార్గంలోకి తిప్పాలి. ఇతనిలో ఆధిక్యతా భావాన్ని చుట్టూవున్న మనుషులుపెంచి పోషించారు. ఈ సమాజంలో పాతుకుపోయిన భావజాలాన్ని గుడ్డిగా అను కరిస్తున్నాడితను. కొత్త ఆలోచనల ద్వారాలు తెరిస్తే తన తప్పును గ్రహిస్తాడు. తను అతని బానిస, దాసి, నీడ అనే భావాలకు కాలం చెల్లిపోయింది. తను అతని స్నేహితురాలు, సహచరి, కష్టసుఖాల్ని, అనుభూతుల్ని, ఆవేదనల్ని కలిసి అనుభవించవలసిన నేస్తం. తను అతని బానిసగానో, దాసిగానో, నీడగానో మిగిలి తన వెచ్చని ఊహల్ని, స్పందనను, భావుకత్వాన్ని చంపేసుకుంటే నష్ట పోయేది తనొక్కతే కాదు, తనతో పాటు ఇతను కూడా జీవితంలోని మధురిమను కోల్పోతున్నానని గ్రహించలేకపోతున్నాడు. భార్యా భర్తల మధ్య చక్కటి, ఆనందప్రదమైన బాంధవ్యం లేకపోతే ఈ సమాజం కూడా నష్టపోతుందనే ఆలోచనే ఇతనికి రాదు. పాతకాలపు బాంధవ్యాన్ని తిరస్కరించి కొత్త బాంధవ్యాన్ని పెంపొందించు కోవడమంటే ఇతనికి భీతి, అయిష్టం. అందుకే శాసించి తన నోరు నొక్కేయాలని చూస్తున్నాడు.

"మీరిలా మాట్లాడడం బాగా లేదు. మీరు స్వంతంగా ఆలోచించకపోతే పోయారు. కనీసం కళ్ళు తెరిచి జాగ్రత్తగా మీ చుట్టూ చూడండి లోకమెంత వేగంగా మారిపోతోందో?!" అనేసాక తన మాటలు తనకే డొల్లగా అనిపించాయి. నిజమే లోకం భౌతికంగా, వైజ్ఞానికంగా , సాంకేతికంగా శరవేగంతో మారిపోతూంది. కానీ అంతే వేగంగా మనిషి మనస్తత్వం, బలంగా వేళ్ళూనుకున్న నమ్మకాలు, ఆలోచనలు మారడం లేదు. కొత్తగా వ్యాపిస్తున్న భావ పరంపర స్త్రీని కదిలిస్తున్నం తగా పురుషుడిని కదిలించడంలేదు. అందుకే తనతనితో ఈ రోజు ఘర్షణకు దిగాల్సివచ్చింది. తనతో పాటు ఇతనూ మారుంటే తనను స్వేచ్ఛగా మాట్లాడ నిచ్చేవాడు. తామిద్దరూ ప్రేమగా భావాల్ని కలబోసుకునేవారు. సంపంగి పరిమళం లాంటిస్నేహాన్ని కలిసిపంచుకునేవారు. ఒకటే అనుభూతి తాదాత్మ్యతతో మైమరచే వారు.

తనతో మాటలు పెంచడం ఇష్టం లేనట్లు కోపంగా చూచి అక్కడ నుండి లేచి వెళ్లిపోయాడు సురేష్.

అప్పుడు ఆగిన ఘర్షణ మళ్ళీ తనకు జాబ్ వచ్చిందని తెలిసిననాడు వచ్చింది.

"ఇప్పుడు నువ్వు జాబ్ చెయ్యాల్సిన పని లేదు. నేను సంపాదించేది చాలు. ఇంట్లో వుండి ఇంటినీ, పిల్లల్నీ చక్కదిద్దుకుంటే చాలు" అతని ఆజ్ఞ విన్న తను

ఏం అనాలో తోచక కూర్చుండిపోయింది కాసేపు. ఇతనికి పిల్లల్ని,ఇంటిని చూచుకునే భార్య మాత్రమే చాలు అనుకున్నప్పుడు పోస్ట్‌గ్రాడ్యుయేషన్ చేసిన తన నెందుకు చేసుకున్నట్లు? పెద్ద యిల్లు, ఖరీదైన కారులా చదువుకున్న భార్య కూడా స్టేటస్‌సింబల్ అనా?

"మీరు సంపాదించేది సరిపోవచ్చు. కానీ నేను జాబ్ చేసేది కేవలం సంపాదన కోసం కాదు. నా ఆత్మశక్తిని పెంపొందించుకోవడానికి. నా శక్తిసామర్థ్యాలను రుజువు చేసుకోవడానికి. నా తెలివితేటల్ని, ప్రతిభని ఈ సమాజానికి ఉపయోగించ డానికి, నాకై ఒక గుర్తింపును పొందడానికి. నేను చెప్పిన ఇవన్నీ కేవలం మీభార్యగా మిగిలిపోతే పొందలేనివి." తన గుండెల్లో ఏదో ఆర్తి. పైకి రాలేని ఆక్రందన.

"స్టుపిడ్! ఇలాంటి తలతిరుగుడు మాటల్ని వినడం అసహ్యం నాకు" క్రోధంతో ఎర్రబడిన అతని ముఖం వికృతంగా మారింది.

మితిమీరిన కోపంతో విచక్షణను కోల్పోయిన అతనితో మాట్లాడడం తనకూ ఇష్టం లేకపోయింది. మౌనంగా వుండిపోయి మరునాడు ఉద్యోగంలో జాయిన యింది. సాయింత్రం ఆఫీసునుంచి వచ్చాక పెద్ద యుద్ధమే జరిగింది.

"మీరలా చిందులు తొక్కకండి. ఇందులో నేను కానిపనేమీ చేయడంలేదు. ఎంతో మంది ఉద్యోగం చేస్తున్న స్త్రీలున్నారు. నేనొక్కదాన్నే ప్రపంచానికి విరుద్ధంగా ప్రవర్తిస్తున్నట్లు మాట్లాడతారేమిటి?" ఆవేశం లేకుండా అడిగింది తను. తన మాటను ధిక్కరించి ఉద్యోగంలో జాయినైనందుకు అహం దెబ్బతిన్న అతను కోపంతో కుతకుత ఉడికిపోతున్నాడు. అతని కోపానికి చలించకుండా అతని కళ్లల్లోకి సూటిగా చూస్తూ స్పష్టంగా చెప్పింది తను.

"ఈ విషయంలో మనం పోట్లాడుకోవడం తెలివితక్కువ. నేను జాబ్ చెయ్యకుండా ఇంట్లో కూర్చోడమన్నది అసంభవం. అంచేత ఆ విషయం వదిలి మనిద్దరం జాబ్స్ చేస్తూనే ఎంత ఆనందంగా బ్రతకగలమో ఆలోచిద్దాం" తుంచేసినట్లు అని వంటింట్లోకి వెళ్ళింది తను. ఆ తరువాత చాలారోజులు అతనితో ఇంట్లో పనులు చేయించడానికి విఫలయత్నం చేసింది.

"పనులకు జెండర్ లేదు. ఆడపనులు, మగపనులు అని మనం పెట్టుకున్న పేర్లు అవి. ఇప్పుడు మన అవసరాలను బట్టి ఆ జెండర్‌ను తుడిచేసి అందరం అన్ని పనులూ చేసుకోవచ్చు, రండి ఈ పప్పు గ్రైండ్ చెయ్యండి." అంటే మింగేసేలా చూసాడతను.

"పిల్లల్ని కనడం, పాలివ్వడం మాత్రమే మగవాళ్ళు చేయ్యలేని పనులు, మిగతా పనులన్నిటినీ ఎవరైనా చెయ్యొచ్చు. రండి వడియాలు పెట్టుకుందాం." అని సెలవు రోజున పని పురమాయిస్తే గయ్యిమని లేచాడు తప్పితే ముద్దుకన్నా తనతో కలిసి ఇంటి పని చెయ్యలేదు. క్రమేపీ అతని వైఖరి తనకు అలవాటయి పోయింది. నచ్చచెప్పో, బ్రతిమాలో, కవ్వించో రెచ్చగొట్టో అతనిని మార్చుదామను కున్న తన ఆశ అడియాస అని తెలిపోగానే అతని దులపరింపులు విని కష్ట పెట్టుకునే అవసరం లేకుండా ఇంటి పని, ఆఫీసు పని దీక్షతో చేసుకుపోసాగింది. పాప, బాబు పుట్టాక తనకు పని రెట్టింపవడమే కాక ఆయన సణుగుడు తారస్థాయి నందుకుంది, ఇల్లు శుభ్రంగా లేదనో, పిల్లలు కడిగిన ముత్యాల్లా లేరనో, వంట దరిద్రంగా వుందనో అరుస్తూ ఆ పనులకు, తన జాబ్‌కీ లంకె పెట్టేవాడు.

ఆయన కాంపిటీటివ్ ఎగ్జామ్స్‌కు చదువుతున్నప్పుడు ఆయనకు 'టీ' అంది స్తూనో, టిఫిన్ అమర్చిపెడుతూనో పుస్తకాల్ని తిప్పుతున్నప్పుడు తనకూ చదవాలని ఆసక్తి కలిగింది. ఆయన పరీక్ష పాసయి మంచి ఉద్యోగంలో చేరినప్పుడు ఎంతో పొంగి పోయింది. అతను ఫ్రెండ్స్‌ని ఇంటికి తీసుకువస్తే సంతోషంతో అప్పటికప్పుడు గబగబ మంచి డిన్నర్ తయారు చేసిపెట్టింది. అందరూ అతనిని అభినందిస్తూంటే తననే అభినందిస్తున్నట్లు ఆనందపడింది.

పనితో సతమతమవుతూనే తనూ పరీక్షలకు చదివింది. పెద్దగా చదవడానికి అవకాశం చిక్కనే లేదు, ఏం పాసవుతాన్లే అనుకుంటున్న తను పాసయ్యానని తెలిసినప్పుడు ఎంతో సంతోషంతో అతనికా వార్త చెప్పింది. ముభావంగా తను చెప్పింది విననట్లు నటించాడు. అతని తీరు గమనించగానే తన ఉత్సాహం నీరు కారిపోయింది. మిగతా అందరూ తనను అభినందిస్తున్నప్పటికీ అతని నోటి వెంట ఒక్క మంచి మాటకూడా రాకపోయేప్పటికి తను చిన్నబుచ్చుకుంది. అతనికి 'తన' తప్ప 'మన' అన్న భావం లేదు. దాంపత్యంలో 'మన' అన్న భావం లోపించినప్పుడు అది ఎంత అస్తవ్యస్తంగా తయారవుతుందో ఎంత సంఘర్షణా పూరితంగా వుంటుందో తనకు క్రమేపీ అనుభవమవుతూనే వుంది.

కొత్త ఉద్యోగంలో చేరింది తను. జీతంతోపాటు బాధ్యతలు కూడా ఎక్కువయ్యాయి. టైమ్ ప్రకారం ఇంటికి వచ్చేసే అవకాశం లేదు. తనూ తన టాలెంట్స్‌ని ఉపయోగించే అవకాశం వచ్చినందున ఇంకా ఎక్కువ శ్రద్ధతో, ఎక్కువ ఉత్తేజంతో ఉద్యోగ విధులని నిర్వర్తిస్తోంది. అంచెలంచెలుగా పైకి వెళ్తున్న తనకు తన భర్త అండ, ఆమోదం, ఆనందం లేవనే అసంతృప్తి వెన్నాడుతూనే వుంది.

తన తెలివి తేటల్ని , చురుకుదనాన్ని, ప్రతిభను తన కోలీగ్స్ఎవరైనా పొగుడుతూంటే అతను ముఖం ముడుకుచుకుని వేరే విషయం మీదకు సంభాషణ మళ్ళించేవాడు. బయట గెలుస్తున్న తను ఇంట్లో ఓడిపోతున్నందుకు ఎంతగానో కుంగిపోతున్నట్లని పించేది. తనను తానే ఓదార్చుకుని, వెన్ను తట్టుకుని, జారిపోతున్న ధైర్యాన్ని, ఆత్మ విశ్వాసాన్ని కూడదీసుకుని ముందడుగు వేసేది.

కానీ అదీ ఎంతో కాలం కొనసాగలేదు. ఆయనకు స్వాభావికంగా వున్న అహంకారానికి అసూయ ఇంతకు ముందే తోడయింది. ఇప్పుడు అనుమానం కూడా మొదలయింది. తను పరీక్షలు పాసయినప్పుడు, ప్రమోషన్లు పొందినప్పుడు తన స్వంత తెలివితేటల వల్ల, ప్రతిభ వల్ల పొందానని గర్వంగా, దర్పంగా చెప్పుకున్న అతడు తన విషయం వచ్చేటప్పటకి తనూ అలాగే పొందానని అనుకోలేదు. ఆడవాళ్లు శరీరాన్ని అర్పించితే తప్ప పైకి రాలేరన్న దుర్మార్గపు వాదనతో తన ఆత్మగౌరవాన్ని దెబ్బ తీసేవాడు. తన ప్రతి కదలికను, ప్రతి మాటను నెగెటివ్ ధోరణితోనే చూచే వాడు. పైకి ఎంతో సంస్కారవంతునిగా కనిపించే అతని లోపల దాగున్న మృగం తరచుగా తనపై లంఘించడం గురించి ఎవరితోనైనా చెప్పినా నమ్మరు.

ఏ విషయంలోనైనా తన మాటకూ విలువుండాలి, డూడూ బసవన్నలాగా తన మాటలన్నిటికీ తలూపుతూ స్వంత ఆలోచనను చంపేసుకుని బ్రతకకూడదని అనుకునే తనకు, ప్రతి చిన్న అంశంలోనూ తనదే పెత్తనం, నిర్ణయాధికారం అనుకునే అతనికి మధ్య అనివార్యంగా ఘర్షణ తలెత్తేది. అలా ఘర్షణ పడ్డప్పుడల్లా ఒక సూట్‌కేస్, నాలుగు చీరలు తనముందుకు విసిరి 'నా యింట్లో నుంచి బయటికి నడువు' అని అరిచేవాడు. అతనలా అన్నప్పుడు అతనంత నిస్సిగ్గుగా ఎలా మాట్లాడగలుగుతున్నాడు అని ఆశ్చర్య పోయేది. అంత తేలికగా భార్యను బయటికి పొమ్మనే కుసంస్కారాన్ని కనబరుస్తున్నాడని ఆవేదన కలిగేది. తనెప్పుడూ 'తన' అన్న భావాన్ని రానీయక పోయినా, ఈ ఇల్లు తను కూడ బెట్టిన డబ్బుతో, తను లోన్ తీసుకున్న డబ్బుతో కట్టినది. ఈ ఇంట్లో సగం వస్తువులకు పైగా తను సంపాదించిన డబ్బుతో కొన్నవి. వాటినెప్పుడూ తన ఒక్కదానికే సంబంధించిన వస్తువులుగా తను అనుకోలేదు. ఇవన్నీ తమ అందరికీ చెందినవిగా తలచే తనను పదే పదే బయటికి పొమ్మంటూంటే కోపం వచ్చేది. కానీ అతని మూర్ఖత్వానికి తోడు తనూ తొందరపడితే ఈ కాపురం నిలవదనే సత్యం గ్రహింపుకొచ్చి నిగ్రహించుకునేది. తమ అజ్ఞానానికీ, తొందరపాటుకు పిల్లలు బలవుతారు. వాళ్ళ

మనస్తత్వం దెబ్బ తింటుంది. వాళ్ల ప్రవర్తన పెడదారి పడుతుంది. వాళ్ళ భవిష్యత్తు నాశనమవుతుంది. ఈ ఆలోచనతో తను ఇంతకు ముందుకన్నా సహనంతో ప్రవర్తించేది.

"నువ్వలా రియాక్ట్ అవకుండా వుండడం వల్ల అతను మరింత రెచ్చిపోతున్నాడు. ఒకసారి ఎదురు తిరిగి ఛడామడా కడిగేస్తే బుద్ధి తెచ్చుకుంటాడు." అంది తమ విషయం గమనించిన వదిన. ఆలోచన బుద్ధిని, విచక్షణను ఇవ్వాలి. ఛడామడా కడిగేస్తే తన కోపం, ఉక్రోషం తగ్గవచ్చేమో కానీ, ఆయన తన పొరపాటు తెలుసుకుంటారా? ఐనా బాధ్యత గల పెద్ద ఉద్యోగికి బ్రతుకు తాలూకు ఇంత చిన్న విషయాలు తెలియవా?

కానీ క్రమేపీ తను ఓర్చు కోలేనంతగా ఆయన సూటి పోటి మాటలు విసరసాగారు. ఒకరోజు ఆగ్రహంతో కాపురం కావాలో, ఉద్యోగం కావాలో తేల్చుకోమన్నప్పుడు తనకాళ్ళకింద భూమి కదులుతున్నట్లనిపించింది. తనేం అపరాధం చేసిందని ఇతనిలా మాట్లాడుతున్నాడు. కేవలం భర్త అయినందుకు, మగవాడయినందుకు ఈ విధంగా మాట్లాడగల అధికారం ఇతనికి వుందా? అసలు తనెందుకు కాపురాన్నో, ఉద్యోగాన్నో ఏదోఒక దానిని మాత్రమే ఎంచుకోవాలి? తనకు రెండూ కావాలి. అందులో ఏదో ఒకటి మాత్రమే ఎంచుకుంటే తన జీవితం అసంపూర్ణంగా వుంటుంది.

"మీరెంత అసందర్భంగా మాట్లాడుతున్నారో తెలుసా? నేను కాపురాన్నో ఉద్యోగాన్నో రెండిటిలో ఒకదాన్నే ఎంచుకోవలసిన అవసరమేమిటి?" తన ప్రశ్నవిని తనను కాల్చేసినట్లు చూసాడతను.

"నువ్వు రింగురంగామంటూ అలంకరించుకుని వూరిమీద పడి ఇల్లెలా వుందో, పిల్లలెలావున్నారో పట్టించుకోనప్పుడు ఆ ఉద్యోగాన్నే పట్టుకుని వేళ్ళాడ వచ్చు కదా" అని వ్యంగ్యంగా అంటున్న అతని మాటల్లోని ధ్వని తనకు అర్థమయింది.

"మీరు అన్యాయంగా నామీద అభాండం వేస్తున్నారు. ఇంటిని, పిల్లల్ని నేను పట్టించుకున్నదాన్లో పదోవంతన్నా మీరు పట్టించుకుంటున్నారా? సంసారంలో ఏ భాధ్యతనూ తీసుకోకుండా కేవలం హక్కుల్ని మాత్రమే అనుభవిస్తున్న మీరు నన్నెలా నిలదీయ గలుగుతున్నారండీ?" ఆవేదనగా అడిగింది తను.

"చేస్తున్నావులే మహాబోడిపని! మిషనులాగా పరుగెత్తడం తప్పితే ఎప్పుడైనా

కాస్త ప్రేమగా, తీరికగా కబుర్లు చెప్పడం, విద్యాబుద్ధులు నేర్పించడం వుండేడిస్తేనా?'' అతని ధోరణి, మాటలు విచిత్రంగా అనిపించాయి. రోజుకు 17-18 గంటలు పని చేస్తూంది తను. మిషన్‌లాగా పరుగెత్తుకుంటూ చేస్తేనే పనులు చెయ్యడానికి టైమ్ సరిపోవడం లేదు, ప్రేమగా, తీరికగా కబుర్లు చెప్పే అవకాశ మెక్కడ? బహుశా ఆయన అభిప్రాయం తను జాబ్ కోసం వినియోగిస్తున్న టైమ్‌ని కూడా పిల్లల కోసం, తన కోసం ఖర్చు పెట్టమని అయిఉంటుంది. తను జాబ్ మానేస్తేనే ఆయన అహానికి సంతృప్తి. తను సహకరించడం వల్ల, ఇంటి బాధ్యతేమీ లేని ఆయన పెద్ద శ్రమ లేకుండా తన ఉద్యోగంలో ఒక్కొక్క మెట్టు ఎక్కగలుగుతున్నాడు. తనంతట తాను ఎటునుంచీ ఏ సహాయమూ లేకుండా అతికష్టంమీద మెట్లను ఎక్కడానికి ప్రయత్నిస్తూంటే తన కాళ్ళు పుచ్చుకుని క్రిందకులాగుతున్నాడు.

"నేను పిల్లలకు విద్యాబుద్ధులు నేర్పించడం లేదు, ఇంటిని ఆదర్శ ప్రాయంగా నడపడం లేదు. సరే, ఒప్పుకుంటున్నాను. కాని ఎంతో విజ్ఞతవున్న మీరు ఆఫీసు పని లేని సమయాన్ని మీ స్వంత ఆనందానికి, స్వంత పెరుగుదలకు పరిమితం చేసుకోకుండా పిల్లల కోసం, ఇంటి కోసం కొంత టైమ్‌ని ఉపయోగించ వచ్చు కదా!'' సాధ్యమైనంత సౌమ్యంగా అడిగింది తను. ఏదో ఒకటి తేల్చుకోమనగానే భయంతోనో, కోపంతోనో ప్రతిస్పందించకుండా ఇలా నెమ్మదిగా తర్కానికి దిగడం ఆయన ఊహించనిది. అందువల్ల మరింత చిరాకుపడ్డాడు.

"అతితెలివి చూపించకు. అనవసర ప్రసంగం చెయ్యకుండా ఏదో ఒకటి తేల్చుకో. ఇల్లు, పిల్లలు, సంసారం కావాలనుకుంటే జాబ్ రిజైన్ చేసి నోరు మూసుకుని ఇంట్లో పడుండు. ఉద్యోగమే కావాలి, మొగుడు, పిల్లలు అఖ్ఖర్లేదనుకుంటే తక్షణం బయటికి నడువు.'' అంటూ అరుస్తూ బీరువా తెరిచి నాలుగు చీరలు తీసి తన ముఖాన కొట్టాడు. అతని ఉద్రేకాన్ని చూచి, అసభ్య ప్రవర్తనను చూచి కోపం కంటే అతని అజ్ఞానానికి జాలి కలిగింది. ఇంత మూర్ఖుడు తన భర్త అయినందుకు దుఃఖం కలిగింది. అంత దుఃఖం లోనూ అతనొక్కడే అలాంటి వాడు కాదని, నూటికి తొంభై మంది భర్తలు అతని లాంటి వారు, అతనికంటే కూడా సంస్కారహీనులు వుంటారనేది మరచిపోలేదు తను. అందుకే నిగ్రహించుకుంది.

"మీరు ఆవేశంలో ఏది మంచో, ఏది చెడో మరచిపోతున్నారు. ప్లీజ్ కూల్ డౌన్. నింపాదిగా ఆలోచించండి. ఈ ఇల్లు, పిల్లలు, మీ ఉద్యోగం, నా ఉద్యోగం

మనిద్దరికీ సంబంధించినవి. మనం ఎవరికి వాళ్ళం వేర్పాటుగా, స్వార్థంతో ఆలోచిస్తే ఫలితం చాలా దారుణంగా వుంటుంది." నచ్చచెప్పడానికి ప్రయత్నించింది తను. అతను అనవసరమైన ఆవేశంతో ఊగిపోయాడు.

"యూ బిచ్! నాకే నీతులు నేర్పుతున్నావా?! ఔట్!" అంటూ చాలా ఉద్రేకంగా తన రెక్క పుచ్చుకుని బెడ్‌రూమ్ బయటికి లాగాడు. అతని ప్రవర్తనకు నిర్ఘాంతపోయింది తను. పిల్లలిద్దరూ ఎక్కడ వింటారోనని బిక్క చచ్చిపోయింది.

"వదలండి ఏమిటిలా అసహ్యంగా" అంతవరకు మాటలే కాని చేతలదాకా రాని అతని ప్రవర్తన బాధాకరంగా వున్నా అతనిని విడిపించుకుని మళ్ళీ బెడ్‌రూమ్ లోకి వెళ్ళడానికి ప్రయత్నించింది. మితిమీరిన ఉద్రేకంతో అతను తననొక్క తోపుతోయగానే ఆ విసురుకు తన నుదురు గుమ్మానికి కొట్టుకుని చివ్వున రక్తం చిమ్మింది. దానితో తన సహనానికి పరిమితి దాటింది. గాయపడిన మనసు, ప్రాణాల్ని జివ్వుమనిపిస్తున్న నుదుటి మీది దెబ్బ అప్పటి వరకు శతవిధాల సానునయంగా ప్రయత్నిస్తున్న తను అతి ముఖ్యమైన నిర్ణయం తీసుకునేందుకు ప్రేరేపించాయి.

"నేను తేల్చుకున్నాను. నాకు ఇల్లు, పిల్లలు, మీరు, నా ఉద్యోగం, అన్నీ కావాలి. ఇప్పుడు తేల్చుకోవలసింది మీరు. ఇవన్నీ కావలసిన నేను కావాలో, లేదో తేల్చుకోండి. నేను కావాలనుకుంటే ఇక్కడ వుండండి. వద్దు అనుకున్నారా, తక్షణం బయటికి నడవవలసింది మీరు. నేను కాదు." తన గుండెను మండిస్తున్న ఆవేశాన్ని, ఆగ్రహాన్ని, దుఃఖాన్ని నిగ్రహించుకుంటూ స్పష్టంగా చెప్పింది తను.

"ఎంత పొగరే నీకు!" ఉద్రేకంగా తన మీదకు రాబోయిన అతన్ని చేతులతో అడ్డుకుంది. తను మగవాడిననే అహంతో, బలంవుందనే అహంతో, తను శారీరక బలంలో అతనికి సమఉజ్జీకాదనే ధైర్యంతో అతను తనపై అత్యాచారం చేస్తున్నాడు. కానీ, నిజంగా తను తలచుకుంటే అతని శారీరక దాడిని తిప్పికొట్టగలదు. కానీ అంత అవివేకమైన, అనాగరికమైన పని తను చెయ్యదలచుకోలేదు.

"చాలు. ఇప్పటికే సభ్యత, సంస్కారం లేని మీ ప్రవర్తన అసహ్యంగా వుంది. ఇంకా దిగజారకండి. అనవసరంగా మాటలు మీరకండి. మీరెన్నోసార్లు బయటికి గెంటుతూ అరిచినా నేను అనకూడదని నిగ్రహించుకున్న మాటను ఇప్పుడంటున్నాను. ఇది నా ఇల్లు. గెట్ అవుట్." కఠినంగా అంది తను.

క్రోధంతో కుత కుతలాడుతూ తనను నోటివెంట ఉచ్చరించనలవికాని తిట్లు

తిడుతూ సూట్‌కేస్‌లో బట్టల్ని కుక్కుకుని వెళ్లిపోయాడు. తరువాత జరిగిందంతా తను మళ్లా గుర్తు తెచ్చుకోవడానికి కూడా వెగటుపడే సంఘటనల పరంపర. వాటివల్ల తను మనోధైర్యం కోల్పోలేదు సరికదా, మొండి ధైర్యం వచ్చింది. 'ఇంతకంటే కోల్పోయే దేముంది!' అన్న నిర్లిప్తత వచ్చింది. జీవితాన్ని ఎదుర్కోవ డానికి తెగువ వచ్చింది.

"రావచ్చా?!" గుమ్మం దగ్గర చెప్పులు విడుస్తూ అడుగుతున్న సురేంద్ర కంఠం విని ఆలోచనలలో నుండి బయటపడింది అన్నపూర్ణ.

"రండి" ఎదురుగా వున్న కుర్చీ చూపిస్తూ ఆహ్వానించింది.

"నేనిచ్చిన పుస్తకం చదివారా?" టీపాయ్ మీద వున్న ఇంగ్లీషు స్త్రీల పత్రిక పేజీలు తిప్పుతూ అడిగాడు సురేంద్ర.

"చదివాను. మీ చేతిలో వున్న మేగజైన్‌లోనూ స్త్రీలకు సంబంధించిన కథలు, వ్యాసాలు వున్నాయి. వాటిని కూడా చదివాను".

"మీ కామెంట్ ఏమిటి?" ఆసక్తిగా చూచాడు సురేంద్ర.

"ఆ పుస్తకంలోది, ఈ మేగజైన్స్‌లోది సారాంశం ఒకటే. కాలం మారింది కాబట్టి ఆడవాళ్లు గడప దాటి బయటికి వెళ్ళొచ్చు. తండ్రి అనుమతించినంతవరకు చదువుకోవచ్చు. భర్త అనుమతించినంత వరకు జాబ్ చేయెుచ్చు. అతను అనుమతించనప్పుడు మాత్రం మానేయాలి. ఒక వేళ జాబ్ చేసినా జీతం మీద పెత్తనాన్ని భర్తకే వదిలేయాలి. భర్తను, పిల్లల్ని, ఇంటిని లక్షణంగా చూచుకోవాలంటే పార్ట్‌టైమ్ జాబ్ అయితే మేలు. ఆడవాళ్లకు భర్త, పిల్లలు, సంసారం ముఖ్యంకానీ 'కెరీర్' ముఖ్యం కారాదు. ఒకవేళ ఎవరైనా కెరీర్ ముఖ్యమనుకున్నారో మీకు భర్త, కుటుంబం, ఇంకా మాట్లాడితే పిల్లలు మిగలరు జాగ్రత్త అని బెదిరిస్తున్నారు." ఆమె చెప్తూంది మౌనంగా వింటూ ఆమె విశ్లేషణను గమనిస్తున్నాడు సురేంద్ర.

"పాశ్చాత్య దేశాల్లో 'స్త్రీ స్వేచ్ఛ,' 'స్త్రీ విముక్తి' అంటూ ఫెమినిస్టులు చేసిన బోధల్ని విని 'కెరీర్'నే ప్రధానంగా ఎంచుకుని ఉన్నత పదవులకు చేరిన స్త్రీలు వివాహాన్ని, కుటుంబాన్ని, పిల్లల్ని పొందలేనందుకు, తమ జీవితాలు అసంపూర్ణంగా వున్నందుకు పశ్చాత్తాపపడుతున్నారని, ఇకనైనా ఫెమినిస్టులు ఇలాంటి చెడిపోయే బోధలు చెయ్యకుండా బుద్ధితెచ్చుకోవాలని, మన దేశంలోని స్త్రీవాదులు కూడా పాశ్చాత్య దేశాల స్త్రీల అనుభవాల్నుండి పాఠాలు నేర్చుకుని 'కెరీర్' ముఖ్యమను

కుంటే రాగల అరిష్టాల్ని గుర్తించాలని, వివాహానికే ప్రాధాన్యమిచ్చి వివాహవ్యవస్థ, కుటుంబ వ్యవస్థ నాశనం కాకుండా కాపాడాలని, అదేకదా వాటిల్లో రాసుంది! లేక నేను పొరపాటుగా అర్థం చేసుకున్నానా?'' అతని జవాబు కోసమన్నట్లు ఆగింది అన్నపూర్ణ.

''మీరు సరిగ్గానే అర్థం చేసుకున్నారు. కాకపోతే వాళ్ళు డొంక తిరుగుడుగా చెప్పినదాన్ని మీరు సూటిగా, స్పష్టంగా చెప్పారు.'' చిన్నగా నవ్వాడతను.

''అదేకదా నాతో వచ్చిన తంటా! మాటలు, చేతలు స్పష్టంగా వుండడం కూడా ప్రమాదకరమని చేతులు కాలాక కదా నాకు తెలిసొచ్చింది!'' తనూ నవ్వింది అన్నపూర్ణ.

''ఇంతకూ స్త్రీ సమస్యల్ని ప్రక్కదారి పట్టిస్తూ నేర్పుగా వాదిస్తున్న ఈ పుస్తకాన్ని మీరు నాకెందుకిచ్చినట్లు? తొందరపాటుతో, ఆవేశంతో, మూర్ఖత్వంతో వివాహాన్ని నాశనం చేసుకోకుండా స్త్రీ విచక్షణతో, నిగ్రహంతో వ్యవహరించాలి అని చెప్తే అది వేరే సంగతి. కానీ స్వతంత్రంగా ఆలోచించే స్త్రీని, వివాహంతో పాటు కెరీర్ కూడా ప్రధానమనుకుంటున్న స్త్రీని 'వివాహ వ్యవస్థ నాశన మవడానికి నీ స్వేచ్ఛ, నీ 'కెరీర్' కారణమంటూ బెత్తంచూపి బెదిరించడం ఏమిటి?'' అన్నపూర్ణ స్వరంలో ఆవేశం చోటుచేసుకుంది.

''మీరింత బాగా ఆలోచించగలరు కదా, మీరిలా విడిపోవడం వల్ల జరుగుతున్న నష్టాన్ని మీరు గమనించడంలేదా? రేపు కొంచెం ఊహ తెలిసాక మీ పిల్లలు వాళ్ళ నాన్న నుంచి తమను వేరు చేసినందుకు, తమ కోసమైనా మీరు సర్దుకుపోనందుకు మిమ్మల్నే తప్పుపడతారు, తెలుసా?''

అతని మాటలు విన్న అన్నపూర్ణ ఆలోచనలో పడింది. నిజమే పిల్లలు రేపు తననే దోషిగా నిలబెట్టవచ్చు. తను పొందిన హింస, అవమానం, దుఃఖం వాళ్లకు అప్రధానంగా కనిపించనూవచ్చు. దూరమయిన తండ్రి అతిప్రియంగా కనిపించనూవచ్చు. అది తనకు తెలుసు. కాని పిల్లల సాకు చూపి తన భర్త మిత్రుడైన ఇతను తనను రాజీపడమని సూచిస్తున్నాడు. తను చెయ్యని తప్పుకు తనను పశ్చాత్తాప్పడమంటున్నాడు.

''మిమ్మల్ని కలపాలని మీరు పడుతున్న ఆరాటాన్ని నేను అర్థం చేసుకోగలను. కాని మేము విడిపోవడానికి ఎవరు కారణం?''

"వదిలేయండి. జరిగిపోయిందాన్ని తవ్వుకోవడం వల్ల ప్రయోజనం లేదు. నాకు కావలసింది మీరిద్దరూ తిరిగి కలిసి వుండడం". సురేంద్ర మాటలు విని ఆలోచిస్తూంది అన్నపూర్ణ. ఎలా ఇద్దరూ కలిసి వుండడం! ఆయన అభిప్రాయాల్లో మార్పు వస్తే కదా తాము కలిసి జీవించగలిగేది! భార్యపట్ల గౌరవం, ఇష్టం, ప్రేమ, కనీసం భార్యను సహించగల స్వభావాన్ని అతను పెంపొందించుకున్నప్పుడు కదా తను అతనితో తిరిగి కలవడానికి ఆలోచించవలసింది!

"మీరలా వెళ్ల గొట్టినందుకు మరో మగాడయితే ఎన్ని పెడదారులు తొక్కే వాడో! అలాంటివేమీ లేకుండా సురేష్‌కి కొంచెం నచ్చచెప్పగానే మీతో రాజీ పడడానికి సుముఖంగా వున్నాడు. అందుకు సంతోషించాలి మీరు."

సురేంద్ర మాటల్తో అన్నపూర్ణ హృదయంలో అగ్ని కణం రాజుకుంది. అతని భావమేమిటో అర్ధమయింది. సురేష్ మరో స్త్రీకో, స్త్రీలకో దగ్గరవని గొప్పదనానికి తను పొంగిపోయి కృతజ్ఞతతో రుణపడివుండాలి. అతనికి బేషరతుగా దాసోహ మనాలి. ఎంత చక్కటి తీర్పు మగవాడిది! అన్నపూర్ణ ముఖం రోషంతో ఎర్రబడింది.

"సురేంద్ర గారూ! ఈ విషయంలో ఇంక మాట్లాడేదేమీ లేదు. మా ఇద్దరికీ సఖ్యత కూర్చాలనే నెపంతో నన్ను అవమాన పరచకండి. దయచేసి వెళ్లిపొండి." తన ఆత్మ గౌరవాన్ని నాశనం చేస్తూన్న, తన స్వేచ్ఛ గొంతు నులుముతున్న సంకెళ్ళను ఛేదించుకోవడానికి, తను గౌరవంగా, హుందాగా జీవించగల పరిస్థితికై పోరాడడానికి అన్నపూర్ణ ప్రయత్నిస్తూనే వుంది.

- 'వనిత' 1993